

Právo životního prostředí I

8. semestr ak.r.2006/2007

Program seminářů

Seminarizující: doc. JUDr. Ivana Průchová, CSc. – konzultační hodiny: čtvrtek 15,15 – 17,00 hod

Výuka: středa – sudá, lichá

13,30 - 15,00 hod, uč. č. 131

15,05 – 16,35 hod, uč. č. 131

---

1. 28.2., 7.3.2007

Organizační záležitosti

Právo životního prostředí- pojem,předmět,prameny

2. 14.3.,21.3.2007

Ústavní základy práva životního prostředí

Právo na příznivé životní prostředí

Právo na informace o životním prostředí

Výkon práv a jejich omezení v zájmu ochrany životního prostředí

3. 28.3., 4.4.2007

Subjekty práva životního prostředí

Organizační zajištění ochrany životního prostředí

Prevence a odpovědnost v právu životního prostředí

4. 11.4., 18.4.2007

Posuzování vlivů koncepcí, záměrů, činností a technologií (SEA a EIA) na životní prostředí

5. 25.4.,2.5.2007

Ochrana ŽP v územním plánování a v dalších řízeních podle stavebního zákona, další prostředky řešení střetů zájmů v území a ochrana životního prostředí

IPPC

Účast veřejnosti na ochraně životního prostředí

6. 9.5.,16.5.2007

Poskytování informací o životním prostředí

Integrovaný záchranný systém

Zápočty

Způsob přípravy a práce v seminářích:

Všichni studenti se na semináře připraví podle otázek a příkladů uvedených v materiálu „Program seminářů vedených I.Průchovou“, který je zaveden v ISu v dokumentech k seminářům z PŽP II tak, aby se mohli aktivně zapojit do diskuse v seminářích.

Ze zadání pro 2. až 6. seminář každý student sám, případně ve skupině max. 2 studentů vypracuje a odevzdá v písemné podobě nejpozději v závěru semináře řešení 1 teoretické otázky a 1 příkladu nebo 2 příkladů podle vlastní volby a dále příkladu označeného v zadání pro příslušný seminář „řeší všichni studenti“ (tj. celkově 3 úkoly).

Podmínky pro získání zápočtu:

- aktivní účast na seminářích ,
- mít na seminářích k dispozici „Program pro semináře“ a související prameny právní úpravy,
- odevzdání všech vypracovaných úkolů v písemné podobě nejpozději v závěru semináře.

V případě nesplnění výše uvedených podmínek budou zadána náhradní plnění (včetně event. povinnosti absolvovat zápočtový test) v návaznosti na povahu a rozsah nesplněných povinností.

Prameny:

Viz materiál „Program seminářů“ zavedený v ISu.

V Brně dne 14.2.2007

Ivana Průchová

Poznámka ve vztahu k přípravě na výuku na základě níže uvedených úkolů:

Materiál je koncipován poměrně podrobně. Cílem tohoto pojetí je nabídnout studentům škálu problémů, které se seminarizované látky týkají, a to jak jako podklad pro přípravu na semináře, tak pro jejich celkovou orientaci - obsahuje k danému tématu vždy teoretické otázky a v návaznosti na ně praktické příklady. Pro každý ze seminářů (2.-6.) je v závěru zadání uveden jeden „souhrnný resp. průřezový“ příklad, kterým jsou povinni se zabývat při přípravě na výuku všichni studenti. Každý student tak bude na jednotlivý seminář řešit 1 teoretickou otázku+1 příklad nebo 2 příklady podle vlastního výběru a k tomu „příklad pro řešení všemi studenty“

Prameny:

Skripta

Přednášky

ÚZ: zejména: ÚZ Ústava, ŽP, Zemědělství, Stavení zákon, Zdravotnictví, Správní řád, Soudní řád správní, OZ, OSŘ, Trestní předpisy, Obce a kraje

Další prameny podle vlastní rešerše – zejm.dostupná judikatura

Internetové zdroje

Seminář č. 1 - 28.2., 7.3.2007

Organizační záležitosti

Právo životního prostředí – pojem, předmět, prameny

1. Charakterizujte vývoj právní úpravy na úseku ochrany životního prostředí.
2. Vymezte pojem a předmět práva životního prostředí.
3. Zabývejte se systémem práva životního prostředí.
4. Vymezte vztah obecné a zvláštní části práva životního prostředí.
5. Uveďte základní prameny práva životního prostředí.
6. Uveďte základní principy práva životního prostředí a jejich význam pro aplikaci a interpretaci právních norem.
7. Vymezte postavení práva životního prostředí v systému čs. práva.
8. Zákon o životním prostředí
  - a) Uveďte, co je předmětem úpravy zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění n pozdějších předpisů (dále jen „zákon o životním prostředí“). Uveďte, jaký je váš názor na postavení a význam tohoto zákona ve vztahu k ostatním pramenům práva životního prostředí...
  - b) Zabývejte se základními pojmy, které zákon vymezuje.
  - c) Vyjmenujte zásady ochrany životního prostředí, které vymezuje zákon o životním prostředí a zabývejte se jejich významem pro aplikační praxi. Uveďte na příkladech právní prostředky, které slouží k jejich realizaci.
  - d) Uveďte, jaké základní povinnosti ve vztahu k ochraně životního prostředí ukládá zákon o životním prostředí .
  - e) Uveďte, jakým způsobem je v zákoně řešena právní odpovědnost za porušování povinností na úseku ochrany životního prostředí.
  - f) Uveďte, jakým způsobem zákon o životním prostředí upravuje ekonomické nástroje ochrany životního prostředí.
  - g) Pro případ legislativního záměru o zpracování nově koncipovaného zákona o životním prostředí se pokuste formulovat své náměty a doporučení, a to zejména co do jeho systematiky

Seminář č. 2 – 14.3., 21.3.2007

Ústavní základy práva životního prostředí

Právo na příznivé životní prostředí

Právo na informace o životním prostředí

Výkon práv a jejich omezení v zájmu ochrany životního prostředí

Otázky:

1. Uveďte, která ustanovení Ústavy ČR a Listiny základních práv a svobod se přímo případně nepřímo dotýkají ochrany životního prostředí. Uveďte, jaký je váš názor na jejich obsah.
2. Uveďte, co rozumíte pojmem „příznivé životní prostředí“ případně „nepříznivé životní prostředí“.
3. Uveďte, jak se lze v podmínkách čs.právního řádu dovolat práva na příznivé životní prostředí.
4. Uveďte, jak je v čs.právní úpravě řešeno právo na informace o stavu životního prostředí a vyjmenujte základní prostředky, jimiž se ho lze dovolat.
5. Za jakých podmínek je podle vašeho názoru možno omezit vlastnické právo z důvodu ochrany životního prostředí? Je možno z důvodu ochrany životního prostředí omezit i výkon dalších práv, pokud ano, za splnění jakých podmínek a jakým způsobem.
6. Soudní ochrana ve věcech životního prostředí
  - a) obecné soudnictví
  - b) správní soudnictví
  - c) ústavní soudnictvíZhodnoťte platnou právní úpravu a uveďte úvahy de lege ferenda.

Příklady:

1.

V denním tisku se objevila zpráva, že ve městě P. podala matka pětiletého dítěte, u kterého se projevuje astma a alergie, k okresnímu soudu žalobu, v níž se domáhá přiznání práva na příznivé životní prostředí.

  - a) Posuďte šance na úspěch takové žaloby.
  - b) Analyzujte současnou právní úpravu z hlediska zajištění práva na příznivé životní prostředí.
2.

Orgán státní správy lesů rozhodl, že o omezení hospodaření vlastníka hospodářského lesa.

  - a) Uveďte, na základě kterého ustanovení čs.pr. řádu je k tomu orgán státní správy oprávněn.
  - b) Zabývejte se ústavně právní rovinou omezení hospodaření v lese na základě rozhodnutí orgánu veřejné správy.
  - c) Uveďte, zda má vlastník právo na náhradu újmy za omezení hospodaření v lese.
  - d) Uveďte, kdo bude rozhodovat o náhradě případné újmy.
3.

Vlastník lesa nacházejícího se v k.ú. X se dozvídá, že jeho les byl vyhlášen za les zvláštního určení, a to z důvodu půdoochranného, vodoochranného a klimatického.

  - a) Uveďte, jaké právní důsledky pro vlastníka z této skutečnosti vyplývají s ohledem na výkon vlastnického práva, konkrétně na způsob hospodaření v lese.
  - b) Uveďte, zda eventuální zákonná omezení výkonu jeho práv mají v podmínkách čs. právní úpravy ústavně právní základ.
  - c) Zabývejte se majetkovou kompenzací za případné omezení výkonu práv vlastníka.

4.

Orgán ochrany přírody se vás dotazuje, zda je oprávněn stanovit právnické osobě podmínky pro výkon její činnosti, která by podle jeho názoru mohla způsobit nedovolenou změnu zvláště chráněné části přírody.

- a) Uveďte, zda je k takovému postupu orgán ochrany oprávněn, a to s odkazem na platnou právní úpravu.
- b) Současně se zabývejte kompenzacemi za případné omezení.

5.

Orgán ochrany zemědělského půdního fondu rozhodl proti vůli vlastníka pozemku z důvodu ochrany životního prostředí změně orné půdy na trvalý travní porost.

- a) Uveďte, zda je taková změna rozhodnutí možné.
- b) Zabývejte se majetkovými kompenzacemi.

PŘÍKLAD K ŘEŠENÍ VŠEMI STUDENTY

PRÁVO NA PŘÍZNIVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A PRÁVO NA INFORMACE O STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Občanské sdružení K., jehož hlavním posláním je podle stanov ochrana přírody a krajiny, podalo dne 5.1.2007 k obecnímu úřadu obce L., odboru životního prostředí, žádost o poskytnutí informace o tom, jak je využívána kapacita skládky odpadu, která se nachází ve správním obvodu dané obce a je trvalým zdrojem nepříjemného zápachu. Kromě toho občanské sdružení žádalo poskytnout informace o tom, kteří původci odpadu ukládají na danou skládku odpad.

Obecní úřad, odbor životního prostředí na žádost neodpověděl. Dne 16.1.2007 podalo občanské sdružení K. odvolání, které obecní úřad postoupil nadřízenému orgánu. Ten napadené rozhodnutí přezkoumal v rozsahu námitek uvedených v odvolání a dovodil, že napadené rozhodnutí není nesprávné a že obecní úřad nepochybil, neboť toto ústavně zaručené právo přísluší jen fyzickým osobám. Napadené rozhodnutí proto odvolací orgán potvrdil a odvolání zamítl.

Občanské sdružení K. se obrátilo se s těmito závěry neztotožnilo a obrátilo se na soud se správní žalobou.

Na základě výše uvedených skutečností řešte následující otázky:

- 1) Uveďte, které právní předpisy upravují otázky související s poskytováním informací.*
- 2) Zabývejte se tím, zda občanskému sdružení, které má v předmětu činnosti ochranu životního prostředí, přísluší právo na příznivé životní prostředí. Svůj názor odůvodněte.*
- 3) Náleží právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí také právnickým osobám? Svůj názor odůvodněte.*

- 4) *Porušení jakých práv se může dovolávat občanské sdružení v řízení ve správním soudnictví?*
- 5) *Zabývejte se ve vztahu k uplatňování výše uvedených práv občanským sdružením v rovině ústavního soudnictví.*
- 6) *Jak by muselo občanské sdružení postupovat, pokud by žádalo informace, které by nebyly informace o stavu životního prostředí, přesto by jejich získání od věcně a místně příslušného úřadu bylo pro další aktivity občanského sdružení K. významné a trvalo by na jejich poskytnutí..*

Seminář č. 3 – 28.3., 4.4.2007

Subjekty práva životního prostředí

Organizační zajištění životního prostředí

Prevence a odpovědnost v právu životního prostředí

Subjekty a organizační zabezpečení ochrany životního prostředí

Otázky:

1. Uveďte, které subjekty a jakými formami se podílejí na ochraně životního prostředí. Odlišťe přitom jejich postavení podle kriteria, že zda se jedná o jejich povinnost či možnost.
2. Uveďte, které ústřední orgány státní správy zabezpečují ochranu životního prostředí a v jakých oblastech. Vymezte jejich vzájemný vztah.
3. Uveďte kompetence Ministerstva životního prostředí.
4. Uveďte, který orgán vykonává funkci orgánu vrchního státního dozoru ve věcech ochrany životního prostředí.
5. Zabývejte se úkoly a postavením České inspekce životního prostředí.
6. Charakterizujte postavení tzv. stráží. Uveďte, na kterých úsecích ochrany životního prostředí se uplatňují.
7. Uveďte, jak se na ochraně životního prostředí podílejí obce.
8. Uveďte, jak se na ochraně životního prostředí podílejí kraje.
9. Uveďte, jakou roli hraje na úseku ochrany životního prostředí veřejný ochránce práv.
10. Vymezte formy činnosti orgánů veřejné správy při ochraně životního prostředí.
11. Uveďte, jakými formami se na ochraně životního prostředí může podílet veřejnost.
13. Zabývejte se možností Nejvyššího státního zástupce ve vztahu o ochraně životního prostředí jako veřejného zájmu.

Příklady:

1.
Ve volné krajině se na pozemcích ve vlastnictví akciové společnosti nachází skupina 3 buků. Společnost má zájem tyto stromy vykácet a na jejich místě vysázet jiné trvalé porosty. Uveďte, který orgán je příslušný k posouzení takového záměru a jakou formou o něm rozhoduje.
2.
Na území chráněné krajinné oblasti A. zamýšlí subjekt C. umístit stavbu dálnice. Uveďte, zda, případně za jakých podmínek je to možné, které subjekty budou ve věci rozhodovat a v jaké formě.
3.
Orgán ochrany přírody zjistí ve svém územním obvodu přírodní útvar, který vyžaduje maloplošnou zvláštní ochranu, a to v podobě přírodní památky. Přírodní útvar se nachází na soukromém pozemku pana A.B. Uveďte, jakou formou je možno přírodní památku zřídit.
4.
Obec S. má zájem regulovat systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování odpadů vznikajících na jejím katastrálním území. Uveďte, zda je k tomu oprávněna, případně jakou formou.

5.

Skupina občanů v obci J. si stěžuje, že je rušena v noci hlukem, který způsobují veřejné produkce hudby.

Uveďte, jak, případně jakou formou je možno ze strany obce takovou situaci řešit.

6.

Investor stavby X. zamýšlí realizovat akci, která může podle názoru orgánu ochrany přírody vést k poškození významného krajinného prvku.

- a) Uveďte, jakou formou se k zamýšlené aktivitě orgán ochrany přírody vyjadřuje a v jakém časovém okamžiku z hlediska realizace zamýšlené stavby.

Prevence v právu životního prostředí

Otázky

1. Prevence v právu životního prostředí – pojem, systém, základní prostředky
2. Ekologické nehody a havárie – pojem, druhy, prostředky prevence a minimalizace nepříznivých následků
3. Zabývejte se právními prostředky prevence závažných průmyslových havárií.

Příklady

1. Osoba J. zjistí, že v lokalitě X. došlo zřejmě ke znečištění vodní plochy závadnými látkami (podle vzhledu hladiny vodní plochy, podle zápachu a dalších skutečností).

Uveďte, jak by měla v dané situaci postupovat. Kde je daná problematika právně řešena.

2.

Na pozemní komunikaci v lokalitě X. došlo k dopravní nehodě kamionu, který se převrátil a do okolí komunikace se poškozením kamionu dostal jeho obsah – barely.

Uveďte, jak by měl účastník dopravní nehody případně další její svědci postupovat, aby eventuální nepříznivé následky nehody byly minimalizovány.

Odpovědnost v právu životního prostředí

Otázky

1. Odpovědnost v právu životního prostředí – pojem, systém, prameny právní úpravy.
2. Odpovědnost za ekologickou újmu.
3. Odpovědnost za škody na životním prostředí.
4. Odpovědnost za škody způsobené zvláště chráněnými živočichy.
7. Odpovědnost a zátěže na životním prostředí v případě, kdy nelze zjistit jejich původce.
5. Odpovědnost za tzv. staré ekologické zátěže.
6. Vztah odpovědnosti za škodu a odpovědnosti za ekologickou újmu.
7. Správně právní odpovědnost v právu životního prostředí.
8. Odpovědnost za výrobek – ekologické aspekty.
9. Trestněprávní odpovědnost za ohrožování a poškozování životního prostředí.
10. Nápravná opatření k ochraně životního prostředí
11. Institut omezení a zákazu činnosti ohrožující či poškozující životní prostředí.

PŘÍKLAD PRO ŘEŠENÍ VŠEMI STUDENTY

ŽIVELNÍ UDÁLOST S EKOLOGICKÝMI DOPADY

Je obecně známo, že v měsíci lednu došlo v Evropě, včetně ČR, k mimořádné živelní události v podobě silné větrné vichřice – orkánu.

Jeho negativní důsledky se mimo jiné projeví i na životním prostředí, zejména vznikem lesních kalamit, a to i na území národních parků a dále poškozením velkého množství stromů rostoucích mimo les (podél pozemních komunikací, ve volné přírodě, na pozemcích v blízkosti obydlí atd.). Povaha kalamitních situací na území ČR je přitom co do rozsahu a charakteru rozdílné.

Likvidace vzniklé situace si vyžádala jak realizaci bezprostředních zásahů, tak realizaci následných opatření.

V blízkosti lokality A. – bezprostředně zasaženou orkánem – došlo ke zjištění, že byla uskutečněna těžba lesních porostů i na pozemcích, které živelní událostí zasaženy nebyly, a to v rozporu s lesním hospodářským plánem.

Na základě výše uvedených skutečností řešte následující úkoly:

- 1. Uveďte, prostřednictvím jakých právních prostředků je možno realizovat opatření související s likvidací následků živelní události.*
- 2. Uveďte, jaké jsou povinnosti vlastníka lesa při vzniku kalamitní situace a jaké jsou právní důsledky jejich nesplnění.*
- 3. Uveďte, za splnění jakých podmínek je možné kácet dřeviny mimo les, u nichž bude po provedení kontrol zjištěno, že byly kalamitou narušeny tak, že by mohly ohrozit provoz na komunikacích, majetek a zdraví osob.*
- 4. Uveďte, jakými prostředky je možné zajistit, aby do kalamitních oblastí nevstupovaly po dobu likvidace kalamity osoby. Jaké lze vůči nim uplatnit sankce za nedodržení těchto zákazů?*
- 5. Uveďte, jaké odpovědnostní důsledky lze vyvodit ve vztahu k osobě, již bude prokázáno, že v lese nedovoleně těžila lesní porosty .*

Seminář č. 4 – 11.4., 18.4.2007

Posuzování vlivů koncepcí (SEA), záměrů, činností a technologií(EIA) na životní prostředí

Otázky:

1. Uveďte prameny platné právní úpravy posuzování vlivů na životní prostředí v ČR.
2. Vysvětlete obsah zkratky EIA a SEA, které se v souvislosti s procesem používání vlivů na životní prostředí používá.
3. Uveďte, co se rozumí tzv. koncepcemi a jak jsou posuzovány z hlediska jejich vlivů na životní prostředí.
4. Charakterizujte základní principy procedury EIA.
5. Porovnejte proces posuzování vlivů na životní prostředí v rámci ČR s procesem posuzování vlivů na životní prostředí přesahující hranice státu.
6. Uveďte, které aktivity podléhají posuzování vlivů na životní prostředí.
7. Uveďte, co je tzv. zjišťovací řízení.
8. Uveďte, zda se na posuzování vlivů na životní prostředí vztahují obecné předpisy o správním řízení. Svůj závěr odůvodněte.
9. Uveďte, které subjekty se účastní procesu posuzování vlivů na životní prostředí a charakterizujte jejich úkoly a postavení.
10. Zabývejte se lhůtami, které musí být ze strany subjektů zúčastněných na posuzování vlivů na životní prostředí respektovány a právní důsledky jejich nedodržení.
11. Charakterizujte postavení obcí v procesu posuzování vlivů na životní prostředí.
12. Vysvětlete postavení zpracovatele dokumentace a zpracovatele posudku.
13. Zabývejte se veřejným projednáním.
14. Uveďte, které orgány vykonávají státní správu v oblasti posuzování vlivů na životní prostředí.
15. Charakterizujte postavení tzv. dotčených správních úřadů.
16. Charakterizujte postavení veřejnosti v procesu posuzování vlivů na životní prostředí a v navazujících řízeních.
17. Charakterizujte právní povahu stanoviska k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí a jeho význam pro navazující řízení.
18. Zabývejte se náklady spojenými s posuzováním vlivů na životní prostředí.
19. Vysvětlete vztah posuzování vlivů na životní prostředí a hodnocení realizovaných na základě ustanovení § 67 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
20. Vysvětlete posuzování vlivů koncepcí či záměrů ve vztahu k územím NATURY 2000.
21. Vysvětlete, jak je posuzování životního prostředí zohledněno při pořizování politiky územního rozvoje.
22. Vysvětlete, vztah posuzování vlivů na životní prostředí a územního plánování.

Příklady:

1. Subjekt A. zamýšlí v lokalitě B. realizovat výstavbu stálého kempu. Uvažuje přitom ve dvou možných variantách. I. varianta představuje kapacitu kempu do 50 ubytovaných, varianta II. nad 50 ubytovaných. Uveďte, zda má výše uvedený rozdíl právní význam z hlediska povinnosti podrobit se proceduře EIA.

2.

Na odbor životního prostředí krajského úřadu se osobně dostaví subjekt H. a dotazuje se, zda v případě, že na pozemcích, které vlastní a jež jsou lokalizovány v několika k.ú. kraje hodlá realizovat:

- a) výstavbu 2 rodinných domků
- b) výstavbu hotelového komplexu
- c) výstavbu výroby cukrovinek
- d) chov hospodářských zvířat

pro něho vyplývají nějaké povinnosti z hlediska posuzování vlivů jeho záměru na životní prostředí. Uveďte řešení výše uvedených situací.

3.

V rámci zjišťovacího řízení dospěl příslušný úřad k závěru, že záměr je třeba zpracovat variantně. Oznamovatel s tímto nesouhlasí a argumentuje, že pro takový závěr není v zákoně opora. Jak mu odpovíte?

4.

Osoba A.B. zaslala své vyjádření k dokumentaci příslušnému úřadu. Podání bylo tomuto orgánu doručeno 36. den po zveřejnění informace o dokumentaci. Uveďte, jak by měl příslušný orgán s takovou informací naložit.

5.

Osoba X., která se podílela na zpracování dokumentace byla zpracovatelem posudku přizvána ke spolupráci při řešení dílčí otázky v rámci vypracovávání posudku. Uveďte, zda je to možné.

Svůj názor opřete o platnou právní úpravu.

6.

V průběhu veřejného projednání někteří ze zúčastněných vnesou připomínky k projednávaným dokumentům a navrhnou, aby byly zajištěny další údaje pro objektivní posouzení celého záměru. Uveďte, jak je možné z hlediska procesního vzniklou situaci řešit a o které ustanovení čs. právního řádu své tvrzení opíráte.

.

7.

Příslušný úřad vydal stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru zařízení ke spalování paliv s tepelným výkonem nad 200 MW. Neformální skupina občanů obce a občanské sdružení X. s jeho obsahem však nesouhlasí.

Uveďte, jaké právní prostředky jim čs. právní řád nabízí k řešení dané situace.

PŘÍKLAD PRO ŘEŠENÍ VŠEMI STUDENTY

ZAŘÍZENÍ PRO VÝROBU PESTICIDU A PRUMYSLOVÝCH HNOJIV

V blízkosti obce J., v areálu bývalého zemědělského družstva má podnikatel A. záměr umístit zařízení pro výroby pesticidů a průmyslových hnojiv. Někteří občané obec J. s tímto záměrem jednoznačně nesouhlasí. Obracují na starostu obce a ten jim sděluje, že záměr bude posuzován z hlediska jeho možných negativních vlivů na životní prostředí, kde budou mít možnost své výhrady uplatnit.

Občané se obracují na občanské sdružení H., které má v předmětu činnosti ochranu životního prostředí a zajímají se, jaké je jejich postavení v procesu posuzování vlivů daného záměru na životní prostředí a zda je právně významné, že někteří z nich jsou vlastníky pozemků, které sousedí s areálem.

Na základě výše u vedených skutečností vyřešte následující úkoly:

- 1. Z podnětu koho a v kterém okamžiku dojde k zahájení procesu posuzování vlivů na životní prostředí.*
- 2. Uveďte, který orgán bude mít postavení tzv. příslušného orgánu a proč.*
- 3. Uveďte, které subjekty se podílejí na procesu posuzování vlivů na životní prostředí a jaké je jejich postavení.*
- 4. Uveďte principy, které jsou v proceduře posuzování vlivů na životní prostředí uplatňování a jejich konkrétní projevy.*
- 5. Uveďte, jaké jsou možnosti subjektů, které vznesly v procesu posuzování vlivů na životní prostředí námitky, ve vztahu k navazujícím řízením.*
- 6. Zabývejte se právní povahou a závazností stanoviska příslušného orgánu k posuzovanému záměru.*

Seminář č. 5.

Ochrana ŽP v územním plánování a dalších řízeních podle stavebního zákona, další prostředky řešení střetů zájmů v území a ochrana životního prostředí Integrované povolování (IPPC)

Účast veřejnosti na ochraně životního prostředí

Otázky:

1. Uveďte, které právní prostředky slouží k ochraně životního prostředí při řešení střetu zájmů v území (a to jak veřejnoprávní, tak soukromoprávní) a jaké postavení v rámci nich zaujímají právní prostředky upravené ve stavebním zákoně a prováděcích předpisech k němu.
2. Vysvětlete vztah soukromoprávních a veřejnoprávních prostředků sledujících ochranu životního prostředí.
3. Vysvětlete význam a obsah institutu posuzování vlivů na životní prostředí v systému právních prostředků ochrany životního prostředí při střetech zájmů v území, zejména ve vazbě na řízení podle stavebního zákona.
4. Za jakých podmínek ukládá platná právní úprava investorům v souvislosti s jejich záměry uskutečnit výstavbu nebo jiné užívání krajiny povinnost zajištění přírodovědného průzkumu pozemků popřípadě písemného hodnocení zamýšleného zásahu na rostliny a živočichy (tzv. biologické hodnocení)? Uveďte pramen právní úpravy, z kterého jste při řešení otázky vycházeli. Jaký je vztah těchto prostředků k řízením podle stavebního zákona?
5. Jakým způsobem upravuje ochranu životního prostředí zákon o územním plánování a stavebním řádu?
6. Zabývejte se právními prostředky ochrany životního prostředí (jeho jednotlivých složek) v procesu územního plánování.
7. Zabývejte se právními prostředky ochrany životního prostředí v územním řízení.
8. Zabývejte se ochranou životního prostředí ve stavebním řízení.
9. Vysvětlete význam ochranných pásem při řešení střetů zájmů v území. Uveďte právní předpisy, které s ochrannými pásmy pracují. Zabývejte se ve světle platné právní úpravy mechanismem jejich vzniku.
10. Vysvětlete význam chráněných území při řešení střetů zájmů v území. Zabývejte se mechanismem jejich vzniku.
11. Vysvětlete význam institutu vstupu na cizí pozemky ve vazbě na otázky týkající se životního prostředí (jeho jednotlivých složek). Uveďte, které právní předpisy s tímto institutem pracují, porovnejte jejich obsah. Zabývejte se otázkou náhrady škody způsobené při realizaci oprávnění vstupu na cizí pozemky.
12. Vysvětlete vztah plánu ekologické stability a územně plánovací dokumentace.
13. Vysvětlete vztah pozemkových úprav k řízením podle stavebního zákona.
14. Vysvětlete, jak souvisí právní úprava sousedských práv v občanském zákoníku s problematikou ochrany životního prostředí. Popište, jakým způsobem se lze podle platné právní úpravy domáhat ochrany sousedských práv souvisejících s ochranou životního prostředí.

Příklady:

1.

V obci A. probíhá pořizování nového územního plánu. Paní A.B., vlastnice zemědělských pozemků nacházejících se v dotčeném území se zajímá, jak mají být její pozemky využity. Dozvídá se, že v oblasti, v níž se pozemky nacházejí, se mají vymezit tzv. biokoridory v zájmu ochrany přírody. S danou situací nesouhlasí.

Uveďte, jaké je její postavení v procesu pořizování územně plánovací dokumentace a jakými právními prostředky může uplatnit své výhrady k zamýšlenému využití území.

2.

V lokalitě A. má být realizována výstavba objektu X. Vlastníci okolních pozemků a staveb mají zato, že z hlediska ochrany životního prostředí není taková výstavba v lokalitě vhodná.

Zabývejte se jejich postavením v řízeních podle stavebního zákona (postupně ve fázi územního řízení, stavebního řízení a řízení o kolaudaci staveb).

Při řešení vezměte v úvahu, že objekt X. nepodléhá režimu posuzování vlivů na životní prostředí.

3.

Subjekt C. zamýšlí realizovat v lokalitě B. výstavbu objektu Y.

Jaké náležitosti z hlediska ochrany životního prostředí musí obsahovat jeho návrh na zahájení řízení o umístění stavby. Jaký je jeho vztah k dotčeným správním úřadům, do jejichž působnosti náleží ochrana životního prostředí. Jak bude postupovat stavební úřad při zjištění, že návrh na zahájení řízení o umístění stavby neposkytuje dostatečný podklad pro rozhodnutí?

4.

V lokalitě B. probíhá výstavba podnikatelského objektu Z. Ze strany stavebníka dochází k prodlužování výstavby v rozporu s podmínkami vymezenými ve stavebním povolení a podle tvrzení okolních obyvatel ke zhoršování životního prostředí.

Je možné při zjištění, že prodlužováním výstavby dochází skutečně ke zhoršování životního prostředí, uložit stavebníkovi pokutu. Pokud ano, na základě kterého ustanovení čs.právního řádu?

5.

Na stavební úřad X. se obrací občan K.L. s písemným sdělením, že zamýšlí oplotit své zemědělské pozemky nacházející se ve volné krajině. Posuďte, jak by v takovém případě mělo být ze strany stavebního úřadu postupováno. Zabývejte se výstavbou plotu i z hlediska volného přístupu do krajiny.

6.

Na území chráněné krajinné oblasti A. zamýšlí subjekt C. umístit novou stavbu.

Obrací se na stavební úřad s dotazem, jak v takovém případě postupovat.

Uveďte, za jakých podmínek je možné na území chráněné krajinné oblasti povolit umístění nové stavby.

7.

Pan C.D. zřídil na svém pozemku v souladu se stavebními předpisy jezírko. Toto jezírko v následujících letech osídlily četné žáby, jejichž kvákání během doby páření od dubna do června údajně obtěžovalo souseda pana C.D. Ten se obrátil na soud se žalobou, aby byla panu C.D. uložena povinnost jezírko vysušit, neboť podle jeho tvrzení je kvákání žab nad míru přiměřenou obtěžuje.

Výše uvedenou situaci posuďte, a to jak z hlediska občanskoprávní úpravy, tak z hlediska právních předpisů, týkajících se ochrany přírody.

8.

Vlastníci pozemků a stavebních nemovitostí na území státu R. se domáhali u stavebního úřadu v ČR přiznání účastníků řízení o umístění stavby X. (např. spalovny odpadů). Pozemek, na němž má být stavba realizována, je přitom od pozemků výše uvedených vzdálen cca 40 km měřenou vzdušnou čarou. Svůj návrh odůvodnili tím, že jim podle jejich názoru náleží postavení účastníků územního řízení.

a) Zaujměte názor k výše uvedenému tvrzení.

b) Zabývejte se právními prostředky, které slouží k ochraně před eventuálními negativními vlivy staveb na životní prostředí.

Integrované povolování

Otázky:

1. Vymezte pojem, cíl a obsah integrovaného povolení.
2. Uveďte, které správní úřady vydávají integrované povolení.
3. Jaké principy platí pro řízení o udělení integrovaného povolení
4. Vysvětlete vztah zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a zákona o integrované prevenci v pasáži týkající se integrovaného povolení.
5. Vysvětlete vztah integrovaného povolení k řízením podle stavebního zákona.
6. Vysvětlete vztah zákona o integrované prevenci k tzv. složkovým zákonům z oblasti ochrany životního prostředí.
7. Zabývejte se účastí veřejnosti v řízení o integrovaném povolení.
8. Popište proces řízení o vydání integrovaného povolení.
9. Uveďte, kdy zaniká integrované povolení.

Příklad:

1. Provozovatel budoucího zařízení X. se na Vás obrací se žádostí, zda je k uvedení zařízení do provozu zapotřebí integrovaného povolení.
  - a) Jak tuto skutečnost zjistíte?
  - b) Kdo je účastníkem řízení o integrovaném povolení
  - c) Jaké jsou jednotlivé procesní kroky v průběhu vydávání integrovaného povolení
  - d) Vztahuje se na vydání integrovaného povolení správní řád?
  - e) Jaký je vztah integrovaného řízení k řízením podle stavebního zákona?

Účast veřejnosti na ochraně životního prostředí

Otázky

1. Vymezte formy účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí. Uveďte, o které právní prostředky své závěry opíráte.
2. Uveďte, jakými prostředky se může bránit subjekt, který má zato, že byl krácen na svém právu účastnit se určitého rozhodovacího procesu (řízení), jehož předmětem je řešení otázek, týkajících se životního prostředí.
3. Zabývejte se ve vztahu k „veřejnosti“ možnostmi jejich soudní ochrany v případě, že mají zato, že je (bylo) kráceno jejich právo na příznivé životní prostředí.
Zabývejte se účastí veřejnosti v procesu EIA a SEA.
4. Zabývejte se účastí veřejnosti v územním plánování.
5. Zabývejte se účastí veřejnosti v procesu integrovaného povolování.
6. Zabývejte se účastí veřejnosti v řízeních, v nichž se rozhoduje o ochraně přírody a krajiny.
7. Zabývejte se účastí veřejnosti ve vodoprávním řízení.
8. Uveďte, jaká jsou výhody, meze a úskalí účasti veřejnosti v rozhodovacích procesech týkajících se ochrany životního prostředí
9. Uveďte, jaký význam sehrává z hlediska účasti veřejnosti na rozhodování o životním prostředí právo každého na informace o životním prostředí.
10. Zabývejte se postavením obcí jako reprezentantů svých občanů při hájení zájmů obce v řízeních, v nichž jsou dotčeny zájmy ochrany životního prostředí.

Příklady:

1. Občanskému sdružení X. byla odmítnuta účast v územním řízení, kterému předcházelo posuzování vlivů na ŽP s poukazem, že v územním řízení nejsou dotčeny veřejné zájmy, které občanské sdružení hájí.
Uveďte, zda je takový postup stavebního úřadu možný.
2. Občanské sdružení, které se zúčastnilo územního řízení má zato, že územní rozhodnutí je nezákonné.
Jakými právními prostředky občanské sdružení disponuje?

PŘÍKLAD K ŘEŠENÍ VŠEMI STUDENTY

UMÍSTĚNÍ NOVÉ STAVBY A OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ VE SVĚTLE STAVEBNÍHO ZÁKONA

V rámci řízení o umístění stavby X, v k.ú.D. v lokalitě A. bylo stavebnímu úřadu doručeno podání paní A.B., vlastnice pozemku p.č....a domku č.p., vše v k.ú.D. Tímto podáním se paní A.B. domáhala přiznání účastníka řízení o umístění stavby. Tento svůj návrh odůvodnila obavami o možnost vzniku negativních ekologických dopadů na její nemovitosti, které jsou od pozemku, na nichž má být stavba umístěna, odděleny cestou. Kopii tohoto podání zaslala i věcně a místně příslušnému orgánu hygienické služby.

Ve vztahu k dané stavbě se domáhá postavení účastníka řízení i občanské sdružení L., jehož předmětem činnosti podle stanov je ochrana životního prostředí s tvrzením, že navrhovaná stavba může negativně ovlivnit životní prostředí místních obyvatel, a to rovněž především z hlediska hlukového.

Stavba X. je stavbou, která podléhá integrovanému povolení.

Na základě výše uvedených skutečností řešte následující otázky:

- 1) Zabývejte se otázkou, zda je paní A.B. ve smyslu platné právní úpravy účastníkem územního řízení o umístění stavby. Svě závěry odůvodněte.*
- 2) Navrhněte, jak by měl stavební úřad postupovat a jak by měl skutečnosti ohledně postavení paní A.B. sdělit.*
- 3) Zabývejte se postavením občanského sdružení L.*
- 4) Vysvětlete, jakými prostředky disponuje paní A.B. a občanského sdružení L. v situaci, kdy*
  - aa) bude přiznáno postavení účastníků územního řízení*
  - bb) odepřeno postavení účastníků územního řízení.*
- 5) Vysvětlete, jak ovlivní územní řízení případně navazující řízení podle stavebního zákona skutečnost, že k realizaci stavby je zapotřebí integrovaného povolení.*

Seminář č. 6 – 9.5.,16.5.2007

Poskytování informací o životním prostředí Integrovaný záchranný systém

Poskytování informací o životním prostředí

Otázky:

1. Charakterizujte, jak je v čs. právní úpravě řešeno právo na informace o životním prostředí.
2. Uveďte, jak právní úprava vymezuje pojem „informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů“.
3. Uveďte, jaký je vztah zákona o poskytování informací o životním prostředí k jiným právním předpisům, které rovněž upravují poskytování informací o životním prostředí.
4. Uveďte, jaký je vztah zákona o poskytování informací k zákonu o svobodném přístupu k informacím.
5. Uveďte, které subjekty jsou příslušné k poskytování informací o životním prostředí.
6. Popište základní procesní kroky, které je třeba realizovat v zájmu získání informace o životním prostředí.
7. Uveďte, v jakých lhůtách je příslušný orgán povinen informaci zpřístupnit.
8. Uveďte, ve kterých případech musí být odepřeno právo na zpřístupnění informace o životním prostředí.
9. Uveďte, ve kterých případech může být odepřeno právo na zpřístupnění informace o životním prostředí.
10. Uveďte, kdy se na řízení o životním prostředí použijí obecné předpisy o správním řízení.
11. Uveďte, jakými opravnými prostředky disponuje žadatel
  - a) kterému bylo příslušným orgánem odepřeno poskytnutí informace
  - b) kterému příslušný orgán informaci vůbec neposkytl a zůstal k žadateli nečinný
  - c) kterému byla informace poskytnuta, ale on má zato, že se jedná o informaci neúplnou.

Příklady:

1.

Subjekt A.B. se obrátil na obecní úřad se žádostí o poskytnutí informací o průběhu řízení o udělení souhlasu k výstavbě stavby k rekreaci na území chráněné krajinné oblasti.

  - a) Uveďte, zda se jedná o informaci, kterou lze podřadit pod pojem „informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů“.
  - b) Uveďte, jak právní úprava řeší příslušnost orgánů k poskytování informací o životním prostředí.
  - c) Uveďte, jak je třeba postupovat, pokud by se žadatel podal svoji žádost nepřislušnému orgánu.
2.

Subjekt C.D. se obrátil na krajský úřad se žádostí o poskytnutí informace o záměru vyhlásit v k.ú. přírodní park. Od doručení žádosti na krajský úřad uběhlo 65 dnů, aniž byl dotázaný krajský úřad jakkoli činný.

Uveďte, jak se může subjekt C.D. podle platné právní úpravy proti nečinnosti příslušného orgánu bránit.

3.

Subjektu A.B. bylo k jeho žádosti týkající se informací o přestupku osoby L.K. za údajné porušení lesního zákona (táboření a rozdělávání ohně v lese), doručeno rozhodnutí, kterým bylo zpřístupnění informace odepřeno.

Subjekt B. s obsahem rozhodnutí nesouhlasí a zajímá se, zda je možno proti takovému rozhodnutí podat nějaký opravný prostředek. Uveďte, jak platná právní úprava danou situaci řeší.

4.

Na obecní úřad B. se osobně dostavil pan D.T. s tím, že žádá, aby si mohl prostudovat spis o udělení pokuty osobě A.K., která měla podle informací, které pan S.T. zjistil od ostatních občanů v obci, vytrhnout ve volné přírodě chráněnou rostlinu a přesadit si ji do své zahrádky. Danou situací se zabývejte, a to z pohledu, zda pan D.T. je oprávněn nahlížet do takového spisu a studovat jej.

PŘÍKLAD PRO ŘEŠENÍ VŠEMI STUDENTY

PRÁVO NA INFORMACE, OBCHODNÍ TAJEMSTVÍ A SPRÁVNĚ PRÁVNÍ TRESTÁNÍ

Subjekt J.L. se obrátil na příslušný úřad v B. se žádostí o poskytnutí informace o objemu a struktuře podnikání podnikatele P.H., kterému byla údajně uložena pokuta za porušování povinností při provozování zařízení ke zneškodňování odpadů. Rovněž požádal o sdělení výše pokuty, která byla podnikateli uložena. Příslušný úřad zaslal subjektu J.L. dopis, ve kterém mu sdělil, že informace o objemu a struktuře podnikání podnikatele P.H. mu nemůže poskytnout, protože se jedná o informace, které jsou obchodním tajemstvím. Stejně tak mu nelze poskytnout informace o výši pokuty, neboť prvoinstanční rozhodnutí není pravomocné.

Na základě výše uvedených skutečných vyřešte následující úkoly:

- 1) Zabývejte se pojmem obchodního tajemství a jeho významem podmínkách poskytování informací o stavu životního prostředí.*
- 2) Zabývejte se možnostmi sdělovat informace o správně právním trestání ve vztahu k porušení povinností při ochraně životního prostředí (jeho jednotlivých složek)*
- 3) Zabývejte se procesní stránkou výše uvedené situace.*
- 4) Zabývejte se postavením podnikatele P.H. za situace, že by zjistil, že výše požadované informace byly poskytnuty a on je toho názoru, že tak stát nemělo.*